# DISSERTATIO
# MEDICA
## DE
# PARALYSI,

QUAM, in Auguſtiſſimo Ludoviceo Medico Monſpelienſi, Deo duce, & auſpice Dei-parâ, tueri conabitur,

*AUCTOR*,

JACOBUS SOLDEVILA-BARTA, Livienſis, Diœceſeos Urgellenſis, apud Hiſpanos, Artium Liberalium Magiſter, & jamdudùm Medicinæ Studioſus, die 26 menſis Martii anni 1774.

*Pro Baccalaureatûs gradu conſequendo.*

MONSPELII,

Apud AUGUSTINUM-FRANCISCUM ROCHARD, Regis & Univerſitatis Medicinæ Typographum unicum.

*M. DCC. LXXIV.*

ILLUSTRISSIMÆ ATQUE NOBILISSIMÆ

*D. D.*

# LUDOVICÆ-ELISABETHÆ *BOURGAT DE BIGO*,

VIDUÆ D. D. DE BIGO,

*LEGIONIS PYRENÆORUM MILITUM TRIBUNI &c.*

S. P. D.

*MULTIS de caufis, Tibi, ILLUSTRISSIMA DOMINA, has meas ftudii medici elucubrationes, te annuente, nuncupavi. Quod quidem*

*munuſculum quamvis tuis in me meoſque officiis minime reſpondeat, tamen non dubito quin libenter accipias in perpetuum grati animi monumentum. Atque utinam illum diem mihi optatiſſimum videam, quo pro tuis ampliſſimis erga me ſtudiis atque beneficiis tibi operam meam ſtudiumque navare contingat. De tuo autem nobili genere atque ingenii dotibus nihil eſt quod dicam: mei enim officii ſolum eſſe putavi, tua ſumma erga me merita prædicare. Vale, mihique tui obſervantiſſimo, ut facis, in poſterum faveas, velim.*

# DISSERTATIO MEDICA
## DE
## PARALYSI.

I.

Paralyſis, quam latini nervorum reſolutionem vocant, eſt motus ſenſuſque vel alterutrius, in una vel pluribus corporis partibus, amiſſio, aut notabilis imminutio, cum affectarum partium flacciditate.

II.

Ex deſcriptione tradita patet latiſſimo ſenſu Paralyſin uſurpari, atque ſub hac deſcriptione plurimas comprehendi ſpecies, vel potius varietates; in quas diviſa fuit à quibuſdam auctoribus qui de hoc morbo conſcripſerunt. Paralyſin itaque diſtinguunt: 1°. In univerſalem quæ paraplegia vel paraplexis appellatur, cum muſculi voluntatis imperio ſubjecti partium capiti ſuppoſitarum, aut dimidiæ corporis partis tranſverſim ſumptæ afficiuntur; & in particularem (quæ ſtricte vocatur Paralyſis) ubi unus dumtaxat artus aut muſculus ægrotat. 2°. In perfectam, ſi motus ſenſuſque una pereunt; & in imperfectam, dum inſigniter imminuuntur, aut ſenſus viget in parte, quæ motu omnino privatur, aut motus ſupereſt tantum, quod quidem rariſſimum eſt, & tunc potius anæſthesia, id eſt ſenſus abolitio, Aretæi ſententia, quam pareſis nominatur. 3°. In congenitam & adventitiam. 4°. In ſimplicem & complicatam. 5°. In protopathicam aut deuteropathicam &c. quæ quidem diſtinctiones maximam partem nobis ſupervacaneæ videntur.

III.

Ad motum muſcularem tria requiruntur. 1°. Influxus nervorum.

2°. Integritas vaſorum. 3°. Fabrica bona muſculorum in omni textura. Quidquid ergo ſympathiæ nervoſæ efficacitatem tollit, nervos membris Paralyſi correptis proſpicientes in eorum tractu vel origine ſubito deſtruendo, comprimendo, obſtruendo, relaxando &c. Paralyſin proxime inducere valet. Ex quo apparet non ab omnimoda nervorum læſione atque compreſſione Paralyticam affectionem generari poſſe; compertum eſt enim, ut legitur apud Morgagnum, nervos immediate fuiſſe compreſſos ab anevryſmate, humore gelatinoſo in hydropicis, quin nulla partium queis nervi proſpiciebant, ſubſequeretur Paralyſis. Nervorum itaque læſio ut Paralyſin producat, ſit ſubitanea, neceſſe eſt, nam *læſioni graviſſimæ nervorum, vel in ipſa origine*, ut inquit Ill. hujus lycæi Cancellarius D. Barthez; *non deſubito ſed paulatim inductæ, ita poteſt aſſueſcere Principium Vitale; ut fere ſuperſit integer influxus nervoſus in organa quorum vitam ademiſſet eadem læſio in inſtanti accidens* (1). Hinc nervorum reſectio, compreſſio (quæ, uti experimentis Halleri comprobatur, muſculorum in quos nervus reſectus aut vinculis conſtrictus diſpergitur, motum convulſivum momentaneum afferunt) ab ulcere vel abſceſſu in partibus vicinis, inque eorum ſubſtantia, à tumoribus, oſſibus luxatis, fractis, ligaturis, à vaſis ſanguiferis nimia ſanguinis copia diſtentis, à ſanguine vel lympha in caput vel cerebri ventriculos effuſis, ut anatomia practica oſtendit, ſunt principia hujuſce morbi. Huc etiam pertinent aſtringentia medicamenta, relaxantia, ut uſus nimius calidæ &c. narcotica, quæ etiam externe applicata, partem, cui apponuntur, labefactant, & torpidam efficiunt, & innumera alia quæ brevitati conſulens miſſa lubens facio. Animi quoque pathemata, ut terror, triſtitia &c. Paralyſin procrearunt.

De ſanguinis per arterias influxu ad motum muſculorum neceſſario non convenit inter omnes Auctores. Verumtamen omnes fere in eo conſentire videntur, quod nervi in actione muſculari principatum teneant.

Muſculi fabricam illæſam neceſſariam eſſe patet. Sic obſervatum fuit in crure Paralytici maximam partem muſculorum in materiam informem abiviſſe ei analogam quæ in ſteatomatis reperiri ſolet.

Præterea membra diſſita Paralyſi per ſympathiam affici conſtat. Artuum tum ſuperiorum tum inferiorum Paralyſis colicam pictonum nonnumquam conſequitur: id quod metaptoſi materiæ morbi-

(1) Orat. Academ. de Principio Vitali Hominis. pag. 21.

ficæ colicam producentis perperam tribuitur. (1). Num & halitus minerales, arſenicales, aliique nervos olfactorios feriendo, ipſaque venena ventriculum & inteſtina convellentia hoc pacto apoplexiæ atque Paralyſi ejus pediſſequæ occaſionem præbent?

## IV.

In Paralyſeos diagnoſi tria conſideranda ſunt, ipſe videlicet morbus, ejus cauſa, & partes affectæ.

Paralyſin præſentem ex poſitis cognoſcere facilius eſt quam ejus cauſam; ſiquidem cujuſvis partis motus & ſenſus aut alterutrius privatio, una ſolum membri affecti inſpectione dignoſci poteſt.

Cauſarum vero præcipue internarum cognitio multo difficilior eſt. Harum dignotio ex iis quæ præceſſere, externis potiſſimum ac evidentibus, deducenda eſt, quæque ex inſpectione atque ægri enarratione innoteſcere poſſunt. Si autem nihil externum anteceſſerit, inquirendum eſt an æger aliquo capitis morbo, v. g. apoplexia, gravedine, caro, vertigine, aliiſque, laboraverit. Denique conſideranda eſt ægri temperies, ætas, ſexus, victus ratio, atque ſuppreſſæ ne fuerint evacuationes naturales aut conſuetæ, accurate pervidendum. Quibus rite perpenſis, habitaque ratione *juvantium & lædentium*, cauſa morbi intelligetur.

Nec difficultate caret partis affectæ diagnoſis; quæ quidem ab Anatome, quæ partium ſitum, originem &c. docet, peti debet. Proinde cauſarum externarum diſquiſitione ad loci primario affecti cognitionem adjuvamur: quod duobus exemplis à Galeno prolatis confirmatur. Loci primario affecti dignotio maximam habet utilitatem ad hujuſce morbi curationem, uti mox dicetur.

## V.

Paralyſis in genere eſt affectus curatu difficilis, pertinax, & diuturnus.

---

(1) Probe memini me plures (colica Pictonum laborantes) ſanaſſe; nullo remedio applicato ipſis partibus Paralyticis ad diſſipandam morboſam materiam, ſed ſolis remediis internis, una cum frictionibus, unguentis aromaticis, emplaſtris ſimilibus, abdomini tantum applicatis. Swieten Comment. in Aphor. Boerhaave tom. 3. pag. 358.

Ipſemet Boerhaavius multos curandos habuit, quibus quatuor extremos artus plane exſiccatos vidit; ſed per ſuccum mitiorum antiſcorbuticorum reſtituti ſunt; per balſami Peruviani, de Copayba, aſſiduum uſum, per ſaponis veneti uſum quotidianum, per frictiones externas ſolius abdominis, per emplaſtra abdomini, non artubus applicata. Boerhaave apud De Haen Diſſert. de Colica Pictonum pag. 380.

Paralyſis univerſalis particulari gravior; iſta rurſus ratione partis affectæ levis, periculoſa, imo lethalis judicatur.

Perfecta, imperfecta gravior eſt. Recens faciliori negotio curatur, quam inveterata: adventitia, quam congenita: hemiplegia gravis jure cenſetur, maxime ſi poſt inſultum apoplecticum contingat. Omnium periculoſiſſima paraplexia habetur.

Paralyſis cujus cauſa in capite eſt, periculoſa; ſecus vero, ſi nervum in tractu afficiat, niſi is functioni cuidam principi inſerviat. Si abſceſſus aut ſuppuratio cerebri, ſi gravis ejus contuſio, aut vulnus in ſubſtantiam ejus penetrans Paralyſin induxerit, affectus lethalis pronunciandus. Compreſſio nervorum à vaſorum infarctu orta curationem admittit.

A nervis reſectis aut fortiter diuque compreſſis, inſanabilis.

Paralyſis apoplexiæ ſuperveniens rariſſime curatur, & plerumque in apoplexiam degenerat; quam denuntiant convulſio & intenſiſſimus calor in oppoſitis membris Paralyſi haud affectis, ut etiam Paralyſis ſucceſſive aſcendens ab inferioribus ad ſuperiora.

Paralyſis cum ſcorbuto, lue venerea, aliiſque affectibus complicata, eo curatu difficilior, quo morbus, quicum conjungitur ſævior graviorque eſt.

Si pars frigida ſit, cito macie & atrophia conſumatur, nulla curationis ſpes affulget; ſecum vero bonum eſt, ſi actu calida, non emaciata fuerit.

In quibus oculus lateris reſoluti imminuitur exigua curationis ſpes eſt.

Tremor, convulſio, punctionis ſenſus, formicatio, dolor magnus & ſubitus in parte Paralytica, ſunt morbi ſolutionis incipientis prænuntia.

Diarrhœa magna in primis cum teneſmo hæmorroidali conjuncta, Paralyſi medetur, modo vires ægrum non deficiant, & viſcera non fuerint exeſa.

Paralyſin à plethora non productam ingens febris periodica, intermittens, tertiana vel quartana, in principio morbi, nempe cum ejus cauſa adhuc agit, ut plurimum ſolvit; quæ ſi febris vi non conceſſerit, deſperata putatur. Contra vero febris languida è genio hecticarum nihil affert emolumenti.

## VI.

Cum Paralyſis, quam pituitoſam vocant, longe frequentior ſit, quam reliquæ ſpecies, ejus therapeiæ potiſſimum inſiſtemus: in cujus curatione, ſicuti aliorum morborum, conatibus naturæ conſulendum

eſt; qui quidem ita ſunt ordinandi, ut nimis torpidi aut æquo debiliores excitentur, validiores compeſcantur. Si vero natura ſibi omnino ſufficiat, minime perturbanda. Igitur motus febriles, alvi fluxus, ſudores cet. qui hunc morbum non raro curarunt, ne ſupprimas, ſed prudenter regas, ubi ſalutaria eſſe naturæ molimina compertum habueris.

In Paralyſi ab humorum plenitudine exorta ſanguis quidem detrahendus eſt, at caute & parca manu, in primis in morbo inveterato, & ſi ægri ſenes & imbecilli exſtent. Purgantia ſalina, remedia antiphlogiſtica, & diæta tenuis, ſunt etiam in Paralyſi ſanguinea poſt phlebotomiam præcipua auxilia. Si autem catamenia, hæmorrhoïdes, lochia, hæmorrhagiæ narium conſuetæ, fuerint ſuppreſſa, hujus modi fluxus ſtatim revocandos eſſe evidens eſt, niſi eorum defectioni aliis evacuationibus ſuccuri poſſit.

In Paralyſi vero à cauſa frigida & lenta, ut more veterum loquar, attenuantia, aperientia, hydragoga leviora, diæta exſiccans paululum corroborans, exercitatio moderata, cælo ſudo ac ſereno, duobus aut tribus horis ante cibum, valde proficiunt. Purgantia quæ Boerhaavio in Paralyſi à mera inertia ad diarrhœam naturalis æmulam concitandam probantur, locum quandoque habere poſſunt. Quod ad emetica attinet, ea caute ſunt adhibenda, & non niſi præmiſſis præmittendis, præſertim cum magna imminet congeſtio ſive fluxio humorum ad caput; nam emeticorum vi humores, ut uſus quotidianus oſtendit, majori copia ad ſuperiora coguntur; ſicque morbus augeretur, & vera apoplexia hic ſemper timenda quandoquidem generaretur. Proinde, cerebro affecto, medicamenta excalfactoria, excitantia, cephalica, nervina, verbo, omnia quæ anarrhopiam humorum adaugent, ſedulo vitanda. Hujus cenſus ſunt omnia vegetantia bene olentia, quæ oleo eſſentiali acri aromatico ſcatent, ut cinnamomum, caryophylli, ſalvia, lavendula, ſtœchas, marum, abrotana, &c. Et partes animalium, ut caſtoreum, moſchus, juſcula viperarum, cancrorum, & balſama artificialia ſulphurata &c. Thermis etiam tam interne quam externe, frictionibus & linimentis irritantibus uti alienum eſt. Quo circa mirum non eſt ſi Clar. Mead (1) nonnullos noverit qui cum, medicorum juſſu, ad aquas Bathonienſes ſe contuliſſent, ex aqua calida egreſſi, mox iterum apoplexia correpti de vita migrarunt.

Cum vero cauſa extra cerebrum eſt, diverſa quoque eſt inſtituenda therapeia, prout variat ipſamet cauſa morbum producens. Si morbus

---

(1) Monit. & Præcept. Medica. pag. 37.

à cohibita tranſpiratione inſenſibili, vel humore rheumatico profiſciſcatur, balnea tepida hanc evacuationem redintegrare valent. Diaphoretica tunc maxime conveniunt; nec eis in omni Paralyſis genere utendum cenſemus moniti à Dureto ſudoriferis Paralyticos fieri deſperatos, cum *ſudores veniunt*, dia ten eclufin, h. e. *per exſolutionem* : quia *reſolutæ partes*, *omnino effœtæ redduntur*. (1).

Balneis thermarum uti licet, ſi tremor non adſit nervorum, quoniam *inimica habet balnea*, *aſſaſque ſudationes*; (2) ſic ut aquæ leviores & minus calidæ præferantur, cum obſtructio major quam atonia deprehendetur; è contrario vero calidiores & fortiores, quales ſunt bellilucanæ &c. adhibeantur, ubi atonia major obſtructione obſervabitur. Balnea vero tepida & vaporum aquæ calidæ, quæ in ſuppreſſa diaphoreſi laudavimus, hic ſunt perniciosa, partes enim nimium relaxant. Ad tonum amiſſum recuperandum præter auxilia præfata commendantur frictiones pannis laneis fumo maſtiches, ſarcocollæ, olibani, ſtyracis calamitæ, imbutis, & topica ſtimulantia, & neurotica; quæ quoddam febris localis genus excitant. Hæc inter ſpiritus vini camphoratus & crocatus cum oleo vulpino vel lumbricorum terreſtrium, ac ſpiritu ſalis ammoniaci, & unguenta nervina officinalia recenſentur. Quæ omnia in artuum rigiditate & ſiccitate nocent, nam tum potius emollientia leviter animata ſunt admovenda. Topica remedia non tam parti Paralyſi laboranti quam loco primario affecto applicentur, nam *ſtulte faciunt*, ait Jachinus, *qui ad reſoluta membra operam ponunt*, *origine nuturali ignota*, *nihilque proficies*, *niſi affectam prius partem noveris* : id quod Galeni obſervatis confirmatur. Huc etiam facit torpentis membri ſummæ cutis exaſperatio, *vel urticis* cæſæ, *vel ſinapi impoſito*, *ſic ut ubi rubere cœperit corpus*, *hæc removeantur*. (3).

Nonnulli etiam auctores pulſationem leviter inflatis veſicis bubulis, ac ferulis oppicatis, & ſuctionem vaſorum per cucurbitulas, commendant, cum artus paralyſi & atrophia tentantur.

Inuſtiones magni faciebant Ægyptii, nec Paralyſin inſanabilem ducebant, niſi prius fruſtra tentata fuiſſet inuſtio. Hæc tamen in magna virium extinctione haud tentanda eſt, quoniam vis hujus remedii in doloris duratione in primis conſiſtere videtur. Veſicantia quoque & cauteria idem præſtant, & apponenda ſunt prope originem nervorum:

---

(1) Hippoc. Coac. Prænot. interprete & enarratore Ludovico Dureto. pag. 230. 60.

(2) A. Corn. Celſ. de Medicina lib. 3. cap. 27.

(3) Id. ibid.

ſic in artuum ſuperiorum paralyſi cauteria vertebris cervicis, & in inferiorum reſolutione lumbis admoveantur, oportet. Veſicantia felicius partibus vicinis applicantur, quibuscum membro Paralytico mutuus intercedit conſenſus. Sic gangræna præcavebitur, quam ſæpe inducunt cauſtica affectis partibus admota.

Vis electrica aliquando plurimis Paralyſi correptis magnæ fuit utilitati, eoſque à morbo plane liberavit, ut videre eſt apud Celeb. De Haen, De Sauvages cet. Verum ab electricitate abſtinendum in congeſtione humorum in cerebro, etiam imminenti, quod non ita facile cognitu eſt; ſiquidem graviſſimos morbos capitis, v. g. apoplexiam, vertiginem &c. produxiſſe obſervatum fuit. Ad eam ergo ut auxilium anceps ſæpiſſime irritum, & tarde ſuos effectus præſtans non devenietur, niſi cum alia remedia nequidquam profecerint: tum quod nihil intentatum relinqui videatur, tum quod in morbo deſperato ſatius ſit anceps auxilium experiri quam nullum.

Paralyſis, quæ ab inanitione, ut à gonorrhœa prægreſſa &c. curatu difficillima habetur, vires enim deſunt. In ea tamen diæta euchyma eupepta, atque medicamenta reſtaurantia, proſunt; parum etiam vini generoſi concedatur. Fluxus, ſi ſupereſt, reſtinguendus.

Dum capitis ictus aut gravis contuſio in cauſa eſt ut Paralyſis ſuperveniat, explorabitur an cranii fractura vel depreſſio fuerit; an a terebratione aliquid ſperari debeat, cet.

Si globus plumbeus in corpus immiſſus aut aliud extraneum nervos comprimens, paralyſin inducat, eo extracto, Paralyſis evaneſcet, niſi diutius intra corpus fuerit retentum. Si os luxatum nervos compreſſerit, ſtatim reponendum.

Si vero Paralyſis cum aliis morbis conjungatur, tum morbus multiplex eſt, & remedia antiparalytica ſunt maritanda cum eis quæ reliquis morbis conveniunt. Si à lue venerea vel ſcorbutica naſcitur, mercurialia, ut panacea, ætiops mineralis, & præcipue mercurius ſublimatus corroſivus à Cel. De Haen laudatus: & anti-ſcorbutica, ut ſpiritus antiſcorbuticus, amara cum antiſcorbuticis combinata, ut vult D. Petit, &c. præſcribentur.

*FINIS.*

# DISPUTATURI.

## R. R. D. D. PROFESSORES REGII.

R. D. JOANNES-FRANCISCUS IMBERT, *Cancellarius & Judex.*

R. D. PAULUS-JOSEPHUS BARTHEZ, *Cancellarius & Judex.*

R. D. FRANCISCUS DE LAMURE, *Decanus.*

R. D. GABRIEL-FRANCISCUS VENEL.

R. D. CAROLUS LE ROY.

R. D. GASPAR-JOANNES RENÉ.

R. D. ANTONIUS GOUAN.

R. D. FRANCISCUS BROUSSONET.

---

R. D. HENRICUS HAGUENOT, *Decanus, Professor Emeritus.*